

Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

Обласний навчально-методичний центр освітнього менеджменту
та координації діяльності методичних служб

Оновлення діяльності методичних служб у контексті Закону України «Про освіту»

Методичні рекомендації

Кропивницький
2019

УДК 37.018
П 52

*Друкується за рішенням вченої ради комунального закладу
«Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського» (від 19 березня 2019 року, протокол №2)*

Половенко О. В., Побережець О.С. Оновлення діяльності методичних служб у контексті Закону України «Про освіту»: [методичні рекомендації] / О.В. Половенко, О.С. Побережець. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 44 с.

Зміст методичних рекомендацій розкриває перегляд місії, нові функції, напрями та завдання діяльності методичних служб в умовах імплементації Закону України «Про освіту». Звернено увагу на технології професійного розвитку методистів, завідувачів (директорів) методичних кабінетів (центрів, інформаційно-ресурсних центрів, сервісних служб). Окреслено випереджаючі вектори розвитку методичних служб.

Рекомендації містять комплекс практичних порад для організації безперервної освіти педагогів.

Адресовані працівникам методичних служб.

Рецензенти:

- Бик А.С. – доцент кафедри теорії і методики середньої освіти, кандидат педагогічних наук;
- Шеремет П.М. – заступник директора з навчальної роботи Кіровоградського обласного навчально-виховного комплексу (гімназія-інтернат – школа мистецтв), кандидат педагогічних наук.

Відповідальна за випуск – Корецька Л.В.

ЗМІСТ

Розділ I. Пріоритетні напрямки діяльності методичних служб.....	4
Розділ II. Професійний розвиток методистів, завідувачів (директорів) методичних кабінетів (центрів, інформаційно-ресурсних центрів, сервісних служб).....	11
Розділ III. Педагогіка партнерства КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» з методичними службами регіону.....	22
Розділ IV. Випереджаючі вектори розвитку методичних служб.....	30
Додатки.....	32
<i>Додаток 1.</i> Умови проведення Літньої школи завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, директорів закладів загальної середньої освіти.....	32
<i>Додаток 2.</i> Програма стажування завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад.....	37
<i>Додаток 3.</i> Орієнтовний план стажування завідувачів (директорів), методистів на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної освіти імені Василя Сухомлинського».....	41
Використані джерела	43

Розділ І

Пріоритетні напрямки діяльності методичних служб

На сучасному етапі пріоритетними напрямками розвитку освіти в Україні є європейський рівень якості і доступності освіти, створення системи безперервної освіти, забезпечення потреб суспільства висококваліфікованими конкурентоспроможними фахівцями, створення умов для професійного розвитку та самовдосконалення педагогічних працівників.

Діяльність методичних служб регламентує Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр), затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 08.12.2008 № 1119 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 25 грудня 2008 року за № 1239/15930.

Методичні служби у своїй діяльності керуються Конституцією України, законодавством у сфері освіти, місцевого самоврядування, інноваційної діяльності, нормативними актами Кабінету Міністрів України, актами Міністерства освіти і науки України, документами виконавчої влади органів місцевого самоврядування, Положенням і Статутом, затвердженими представницькими органами виконавчої влади місцевого самоврядування.

При створенні науково-методичних/методичних центрів /відділів/ служб (надалі методична служба) в об'єднаних територіальних громадах також слід керуватися такими нормативно-правовими документами: «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 року № 1508-VII, «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII (із наступними змінами), **розпорядженням КМУ** від 01.04.2016 № 333-р «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні», **наказами МОНУ** від 21.11.2012 № 1308 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положення про структурний підрозділ освіти і науки, молоді та спорту місцевої державної адміністрації», від 13.04.2016 №433 «Про деякі питання формування штатних нормативів», від 19.09.2016 №1120 «Про внесення змін до наказу МОНУ від 06.12.2010 №1205», **листами МОНУ** від 01.11.2012 №1/9-797 «Щодо діяльності районних(міських) методичних кабінетів(центрів)», від 30.12. 2015 № 1/9-633 «Про формування органів управління освітою», від 27.10.2016 № 1/9-570 «Про діяльність районних (міських) методичних кабінетів (центрів), методичних служб ОТГ», від 30.12.2015 №1/9-633 «Про формування органів управління освітою», методичними рекомендаціями Центрального офісу реформ при Мінрегіоні від 26.12.2018 «Створення органу управління освітою в ОТГ» та іншими нормативно-правовими документами, які регламентують роботу об'єднаних територіальних громад та органів управління освітою.

У листі МОНУ від 30.12.15 року № 1/9-633 «Про формування органів управління освітою» надані методичні рекомендації з розроблення положення про структурний підрозділ освіти виконавчого органу об'єднаної територіальної громади, де зазначено, що «при формуванні структури органів управління освітою необхідно забезпечити діяльність методичної служби, що стане центром реформування освіти. Діяльність місцевих органів управління

освітою спрямовується на: організацію навчально-методичного забезпечення навчальних закладів, вдосконалення професійної кваліфікації педагогічних працівників, їх перепідготовку та атестацію у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти».

Вважаємо за потрібне зауважити, що методичні кабінети і центри з усіх питань діяльності підпорядковуються безпосередньо засновнику (управлінню освіти), а в частині науково-методичного забезпечення – інститутам післядипломної педагогічної освіти.

Стаття 75 Закону України «Про Освіту» передбачає, що «наукове і методичне забезпечення освіти здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, Національна академія наук України, національні галузеві академії наук України, органи із забезпечення якості освіти, центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, заклади освіти, інші **науково-методичні та методичні установи** у взаємодії з відповідними підприємствами, творчими спілками, асоціаціями, товариствами, громадськими об'єднаннями, у тому числі фаховими організаціями (професійними асоціаціями), об'єднаннями роботодавців, незалежними установами оцінювання та забезпечення якості освіти».

Окреслимо основні напрями діяльності методичних служб:

- здійснення науково-методичного забезпечення системи дошкільної та загальної середньої освіти (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));
- розроблення пропозицій про засади освітньої політики, прогнози, інформаційно-аналітичні матеріали, рекомендації щодо гуманітарного розвитку держави та вдосконалення освітньої сфери (п.1 ст. 75 ЗУ «Про освіту»);
- організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників у системі науково-методичної (методичної) роботи (ст. 59 ЗУ «Про освіту»);
- трансформування наукових ідей у педагогічну практику, здійснення науково-методичної підтримки інноваційної діяльності в освітній галузі, наукові пошуки та експериментальну роботу, яку проводять педагогічні працівники навчальних закладів району (міста) (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));
- участь у науково-методичному забезпеченні оцінювання і моніторингу якості освіти, зокрема за міжнародними програмами (п.1 ст. 75 ЗУ «Про освіту»);
- здійснення соціологічних досліджень суспільного сприйняття освітньої політики (п.1 ст. 75 ЗУ «Про освіту»);
- видання посібників, у тому числі електронних (п.1 ст. 75 ЗУ «Про освіту»);
- інформаційно-методичний супровід навчальних закладів і педагогічних працівників (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));

- консультування педагогічних працівників з проблем сучасного розвитку освіти, організації освітнього процесу, досягнень психолого-педагогічних наук (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));
- реалізація інших функцій, передбачених законодавством та їх установчими документами (п.1 ст. 75 ЗУ «Про освіту»).

Основні завдання:

організація та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, у тому числі керівних кадрів, системи загальної середньої освіти (ст. 41 ЗУ «Про загальну середню освіту»);

створення умов розвитку педагогічної майстерності, творчої ініціативи педагогічних працівників, удосконалення форм і методів підвищення їх кваліфікації, в тому числі з використанням дистанційних форм навчання (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));

організація та проведення тренінгів, семінарів, семінарів-практикумів, семінарів-нарад, семінарів-тренінгів, вебінарів, майстер-класів тощо (ст. 59 ЗУ «Про освіту»);

проведення масових заходів (конференцій, семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо, спрямованих на поширення інформації про інноваційну діяльність закладів освіти і окремих педагогічних працівників, впровадження в педагогічну практику ІТ-технологій, фінансової, цифрової грамотності, STEM-освіти;

координація діяльності методичних кабінетів в навчальних закладах (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));

координація методичних об'єднань педагогічних працівників (ст. 41 ЗУ «Про загальну середню освіту»);

розроблення і видання навчальних програм, навчально-методичних та навчально-наочних посібників (ст. 41 ЗУ «Про загальну середню освіту»);

вивчення рівня знань, умінь і навичок учнів закладів загальної середньої освіти, вироблення відповідних рекомендацій (ст. 41 ЗУ «Про загальну середню освіту»);

поширення та впровадження в освітню практику сучасних технологій, новітніх досягнень психолого-педагогічних наук;

супровід інноваційних проектів, організації та проведення супервізій фахівців освітньої сфери;

участь у проведенні внутрішнього моніторингу розвитку освіти і результатів освітньої діяльності закладів освіти на звернення їх керівників; аналіз та узагальнення результатів зовнішнього моніторингу і підготовка висновків та рекомендацій (ст. 48 ЗУ «Про освіту»);

проведення I етапу Всеукраїнського конкурсу «Учитель року», інших фахових конкурсів і змагань педагогічних працівників; надання переможцям допомоги у підготовці їх до участі в наступних етапах змагань (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));

надання консультативної допомоги щодо вибору освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої

діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників (ст. 59 ЗУ «Про освіту»);

участь в апробації навчально-методичного забезпечення освітнього процесу підручниками, навчальними посібниками та іншою навчальною довідковою літературою (Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр));

організація співпраці з вищими навчальними закладами всіх рівнів акредитації для підвищення ефективності навчально-методичного забезпечення (ст. 41 ЗУ «Про загальну середню освіту»);

висвітлення в засобах масової інформації досягнень педагогічної науки та педагогічного досвіду (ст. 41 ЗУ «Про загальну середню освіту»);

інші завдання, передбачені законодавством та установчими документами (положенням, статутом тощо).

Одне із основних завдань, яке стоїть перед методичною службою, – це побудова нової гнучкої моделі регіонального методичного сервісу, яка б оперативно і кваліфіковано реагувала на потреби суб'єктів педагогічної діяльності.

Особливу увагу радимо звернути на модернізовані функції науково-методичної роботи:

навчальну – забезпечення набуття нових знань, які є складником будь-якої компетентності й покладені в основу більш високого рівня професійної педагогічної діяльності;

сервісну – індивідуальне та групове консультування педагогів з актуальних проблем освітнього процесу;

аналітико-експертну – дає підстави спеціально підготовленим у системі методичної роботи експертам об'єктивно оцінити наявний стан освітньої практики відповідно до експертизи, яка здійснюється під час атестації педагогічних працівників; вивчення й узагальнення педагогічного досвіду для його застосування у освітньому процесі та удосконалення професійного рівня педагогічних кадрів;

модераційну – передбачає групову роботу, метою якої є досягнення ефективного рівня ділової комунікації при демократичному плануванні та стимулюванні в умовах активної участі співробітників;

акмеологічну – забезпечує досягнення людиною найвищих вершин у життєдіяльності та самореалізації творчого потенціалу, який є основою загальнолюдських потенційних можливостей;

прогностичну – враховує перспективи розвитку освітньої галузі та спрямована на використання в педагогічній практиці сучасних наукових психолого-педагогічних досягнень та інноваційних технологій;

компенсаторну – передбачає надання педагогічним працівникам інформації, яка не була отримана ними під час здобуття вищої педагогічної освіти;

інформаційно-коригувальну – спрямована на корекцію й оновлення інформації, яка постійно змінюється у результаті розвитку науки та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій;

трансформаційну – відбір і методичне опрацювання сучасних наукових досягнень у галузі освіти та надання рекомендацій щодо їх трансформування в педагогічну практику закладів освіти;

діагностичну – систематичний моніторинг освітнього процесу, рівня знань, умінь і навичок учнів у закладах освіти, їх навчальних досягнень і вихованості, а також професійного рівня педагогічних працівників;

дослідницьку – ґрунтується на розумінні значення наукових досліджень для розвитку педагогічної практики;

моделюючу – моделювання змісту, форм і методів підвищення фахової кваліфікації педагогічних працівників;

соціальну – створення належного психологічного клімату, вивчення і розв'язання конфліктних ситуацій у педагогічних колективах закладів освіти;

координаційно-фасилітативну – спрямована на особистісний професійний розвиток суб'єктів освітньої діяльності на основі суспільних цінностей, формування педагогічних компетентностей, оволодіння сучасними педагогічними технологіями;

моніторингово-аналітичну – передбачає збір, аналіз та узагальнення статистичної інформації, отриманої з відкритих джерел та у процесі соціологічних досліджень (анкетування, опитування) у межах відповідної території;

організаційно-координувальну – координація діяльності циклових методичних комісій (об'єднань) району (міста), закладів освіти;

консультативно-дорадчу – конкретизує проблемні аспекти змісту та технологій педагогічної діяльності, за якої вчителі самостійно визначають тематику консультацій, результатом якого має стати не лише набуття нових знань, а й мотивація щодо самовдосконалення;

маркетингову – орієнтація на створення методичного продукту, надання освітніх послуг у рішенні проблем підвищення кваліфікації в міжкурсовий період, що задовольняють потреби, індивідуальні запити, вимоги вчителів на сучасному етапі і в майбутньому;

інші функції, передбачені законодавством та установчими документами.

Оскільки прийняття ефективних управлінських рішень у сфері методичної роботи можливе лише на основі своєчасної структурованої аналітичної інформації та виваженої об'єктивної оцінки освітніх процесів і явищ, то важливим чинником упровадження освітніх реформ у системі методичного менеджменту є підвищення ефективності аналітико-експертної функції.

Особливу увагу слід приділити реалізації координуючої функції, в основі якої лежить супроводження процесів реформування в освіті, підтримання інновацій, поширення педагогічного досвіду з орієнтацією на перспективу.

Необхідність оновлення координаційної функції викликана зростанням рівня суспільних вимог до якості освіти, потребою вдосконалення системи освіти регіону, наявністю існуючого ресурсного забезпечення для реалізації регіональних програм розвитку освіти, необхідністю приведення у

відповідність до науково-методичних та організаційних вимог інноваційного досвіду в регіоні.

Координаційна функція надасть можливість здійснення на рефлексивній основі гнучкого управління методичною роботою в районі (місті), враховувати прогностичні перспективи розвитку створеної системи ППО на регіональному рівні у міжкурсовий період, реальний стан професійного розвитку педагога.

Необхідність упровадження персоніфікованого, клієнторієнтованого підходу в системі безперервної освіти педагогів визначає актуальність переходу структур, які організують науково-методичну роботу на регіональному рівні, в режим сервісного обслуговування, зорієнтованого на надання висококваліфікованих освітніх послуг, що задовольняють професійні потреби замовника. При цьому реалізація сервісного підходу не виключає, а лише доповнює традиційні функції, що властиві методичним службам, наповнюючи їх новим змістом.

Запорукою якісного безперервного фахового вдосконалення педагога є побудова системи методичного сервісу, яка б успішно вирішувала педагогічні завдання сьогодення.

В основі реалізації методичного сервісу лежить **створення системи методичних послуг та організація процесу обслуговування освітніх запитів педагога.**

Організація сервісних послуг на базі районних (міських) методичних кабінетів (центрів) має визначатися із врахуванням модернізованих функцій, основних напрямків та завдань діяльності методичних кабінетів (центрів), особливостей розвитку освіти регіону, наявності мережі навчальних закладів відповідного регіону, їх функціонування та розвитку.

При визначенні освітніх послуг, які може надавати методичний кабінет (центр), радимо здійснювати такі послуги:

навчально-методичний сервіс – сприяння педагогам в освоєнні нових освітніх технологій, педагогічних технологій, форм організації освітнього процесу, навчально-методичних комплектів;

маркетинговий сервіс – визначення ступеня забезпечення освітніх запитів батьків, громадськості, населення регіону, прогнозування змін освітніх запитів;

експертно-аналітичний сервіс – експертиза освітніх проектів, рецензування, редагування методичних збірників, посібників; система моніторингу якості освітніх результатів;

консалтинговий сервіс – пошук, накопичення, систематизація інноваційних технологій, надання консультативних послуг керівникам шкіл;

інформаційний сервіс – ресурсне забезпечення, взаємодії педагога та методиста;

науково-методичний сервіс (дослідницький) – розвиток уміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати, класифікувати, оцінювати, структурувати явища, які досліджуються;

соціально-психологічний сервіс – психолого-педагогічний супровід професійної діяльності, профілактика та зняття професійних конфліктів, збагачення соціального досвіду дорослих і дітей.

У методичному сервісі важливо:

- напрям діяльності не тільки на задоволення актуальних освітніх потреб педагогічних кадрів, але й на випередження, прогнозування та створення умов для виявлення потенційних освітніх потреб, поява яких визначається новими вимогами до освітнього процесу;

- не тільки адресність, індивідуальність засобів її реалізації, а й забезпечення права вибору методичної послуги, що дає можливість реалізації індивідуального освітнього маршруту педагога як засобу досягнення нової якості його професійної діяльності;

- побудова процесу обслуговування на технологічній основі та при наявності необхідних ресурсів як умови якості методичної послуги і досягнення гарантованого результату;

- ефективна та безперервна взаємодія суб'єктів системи освіти в процесі методичного обслуговування;

- високий рівень професіоналізму методиста, як спеціаліста освіти дорослих, виконавця методичної послуги [7].

Орієнтиром у діяльності методичних кабінетів є сайт Центру інституту (Центрів) області, матеріали блогу «Про організацію освітнього процесу у 2018-2019 навчальному році» (<https://bit.ly/2H7qWwC>), методичні рекомендації «Серпневі конференції – 2018. Дорожня карта «Становлення Нової української школи: перспективи розвитку» (<https://bit.ly/2skG3J2>), науково-методичний супровід функціонування інформаційно-освітнього простору регіону: «Науково-методичний вісник № 54» (<https://bit.ly/2RjufFO>) та інші.

Розділ II

Професійний розвиток методистів, завідувачів (директорів) методичних кабінетів (центрів, інформаційно-ресурсних центрів, сервісних служб)

Одним із основних важелів цивілізаційного поступу й економічного розвитку нашої держави, гарантією позитивних суспільних змін, що спричинить перехід до високих соціальних стандартів і забезпечить європейську якість життя, згідно з Концепцією Нової української школи, є освіта. Її основне завдання – виховати свідомих, суспільно активних громадян, професіоналів, інноваторів, патріотів, особистостей, здатних забезпечити прискорене економічне зростання й культурний розвиток країни.

В умовах створення нової моделі української освітньої системи особливої вагомості набуває створення (реформування) оновлених методичних служб, формування ефективної, мобільної системи науково-методичного супроводу як процесу змін.

Події останніх років засвідчили важливу роль методичних служб у розбудові інноваційного освітнього простору країни. Однак є виклики, які потребують негайного розв'язання:

- утворення сервісних структур із надання освітніх послуг, консультативно-дорадчих та інших структур, підрозділів управлінь освіти;
- урізноманітнення форм (науково-методичної) методичної роботи;
- формування науково-методичного середовища, сприятливого для поглиблення змістових та методичних рівнів підготовки вчителів;
- орієнтація на стимулювання змін у свідомості педагогів;
- активізація інноваційного потенціалу вчителя.

З огляду на це нагальним є **вирішення таких проблем:**

- недостатня мотивація щодо навчання протягом життя (необізнаність, небажання);
- часткова неготовність методичних служб до інноваційної діяльності, реалізації нових ролей і функцій;
- недостатній рівень соціально-професійної мобільності педпрацівників, який негативно впливає на якість професійної діяльності, оновлення її змісту, форм та методів;
- технічний і культурний надлишок тощо.

Запорукою якісного безперервного фахового вдосконалення педагога є побудова системи методичного сервісу, яка б успішно вирішувала педагогічні завдання сьогодення.

Підвищення ефективності безперервної освіти педагога сьогодні в плані методичного забезпечення його освітнього запиту пов'язуємо з організацією науково-методичної діяльності, яка характеризується цільовою орієнтацією на потреби суб'єктів системи освіти і високим рівнем якості виконання, наданням

різноманітних можливостей для вибору індивідуальної освітньої траєкторії педагога.

Слід зауважити, що соціокультурний і освітній виклик – підготовка педагога Нової української школи – потребує формування нової генерації методистів, які здатні супроводжувати формування гуманітарної еліти знаннєвого суспільства, високоерудованих та конкурентоспроможних фахівців, готових виконувати роль консолідаторів нації, активно реалізовувати освітні проекти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському та світовому ринку освітніх послуг, які володіють професійно значущими якостями, здібностями, що збігаються зі змістом затребуваних суспільством нових ролей і функцій.

Концепція «Нова українська школа» чітко визначає вектори професійної діяльності і самого вчителя і методичної служби, зокрема: підготовка нового вчителя в суспільстві знань, яке навчається. У компонентній формулі Нової української школи провідне місце відводиться педагогу нової формації.

Зважаючи на зазначене вище, працівники обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб (далі ОНМЦ) **місію методичної служби** вбачають в дієвій підтримці професійної мобільності педагогів, виявленні та забезпеченні їхніх освітніх потреб, організації їх безперервного навчання за визначеною індивідуальною освітньою траєкторією.

Оновлена модель безперервного підвищення кваліфікації педагога нової формації при КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», розроблена з урахуванням модульно-диференційованого підходу, сприяє підвищенню результативності та престижу системи післядипломної педагогічної освіти, переходу від традиційних форм навчання до реалізації диференційованих та індивідуальних програм самовдосконалення, саморозвитку і самореалізації, їх конкурентоздатності.

Реалізація нової гнучкої моделі регіонального методичного сервісу та мережевої взаємодії методичних служб для оперативного та своєчасного реагування на потреби суб'єктів педагогічної діяльності передбачає:

- формулювання нових підходів і принципів до здійснення методичного сервісу та мережевої взаємодії методичних служб;
- оновлення змісту та організаційної структури науково-методичної роботи;
- визначення основних напрямів та функцій методичного сервісу та мережевої взаємодії;
- розробку технології підготовки кадрів із метою здійснення інноваційної діяльності в умовах розвитку інформаційно-комунікаційного середовища.

Нині складовими системи безперервного навчання педагогічних працівників методичних служб є:

- курси підвищення кваліфікації;

- обласний постійно діючий семінар завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад;
- обласна школа молодого методиста;
- школа менторингу;
- обласні постійно діючі семінари методистів РМК (ММЦ) за напрямками діяльності;
- наради-семінари, онлайн-наради;
- творчі групи;
- авторські творчі майстерні;
- майстер-класи;
- регіональна школа новаторства;
- літня школа;
- інтернет-конференції;
- педагогічні студії;
- методичні сесії;
- коучинги;
- вебінари;
- форуми;
- віртуальна педагогічна виставка;
- віртуальний методичний кабінет.

Нетрадиційні форми спрямовані на максимальну активізацію практичної діяльності методистів, завідувачів (директорів) методичних кабінетів (центрів, інформаційно-ресурсних центрів, сервісних служб), керівників закладів освіти, педагогів. Вони в більшій мірі, ніж традиційні розширюють можливості науково-методичної роботи, роблять її динамічною, активно-творчою.

Серед таких форм роботи можна виокремити:

- **Обласна літня школа** завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад, директорів закладів загальної середньої освіти.

Літня школа – це інноваційна форма підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах навчання впродовж життя на засадах компетентності, безперервності, прогностичності, поєднанні національних освітніх традицій та найкращого світового досвіду, забезпечує андрагогічний супровід розвитку у здобувачів освіти професійної самореалізації, самовдосконалення.

Літня школа передбачає гармонійне поєднання освітньої, спортивно-оздоровчої та культурно-масової діяльності. З умовами проведення літньої школи завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад, директорів закладів загальної середньої освіти можна ознайомитись у додатку 1. З матеріалами літньої школи, проведеної у 2018 році з проблеми «Формування інформаційно-освітнього середовища регіону в контексті впровадження положень Закону України «Про освіту» (науковий

керівник Голодюк Л.С., керівник Половенко О.В.), можна ознайомитися за посиланням <https://bit.ly/2VMx68u>.

- **Обласна школа молодого методиста** з проблеми «Проектування індивідуальної освітньої траєкторії розвитку педагогів в умовах Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Метою школи є адаптація новопризначених та молодих методистів до професійної діяльності та управління процесом становлення їх професійної компетентності; формування у них потреби у безперервному навчанні. Завдання школи – спрямування змісту освітнього процесу школи на оволодіння теорією і практикою управління методичною роботою в умовах модернізації освіти, розвиток та вдосконалення професійної кваліфікації методиста, зростання власного професійно-педагогічного потенціалу; використання ІКТ для вирішення професійних завдань.

Засідання проходять очно та у формі віртуального майстер-класу.

Здобувачі освіти виконують завдання, заповнюють спільну онлайн-презентацію, знайомляться з актуальними питаннями професійної діяльності: «Організація науково-методичної роботи: освітні акценти», «Андрагогічні засади післядипломної педагогічної освіти: феномен сучасної освіти дорослих», «Компетентнісний підхід в освіті: європейський досвід та українські перспективи», «Особливості використання ментальних карт (карт знань)», «Актуалізація ідей компетентісно орієнтованої освіти в процесі реалізації педагогічного марафону «Штрихи до портрета Василя Сухомлинського» (до 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського)» та інші.

Матеріали школи розміщено на блозі «Школа молодого методиста» (<https://goo.gl/fy1dpg>).

26 вересня 2018 року на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» відбулося засідання школи молодого методиста (керівник Побережець О.С.). Під час воркшопу «Професійні вектори діяльності методиста в умовах реалізації Нової української школи» методисти опрацювали нормативно-правові документи, методичні рекомендації з питань навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу в 2018-2019 н.р., склали професійний словник методиста ХХІ століття та визначили лайфхаки для продуктивного розвитку індивідуальної освітньої траєкторії методиста оновленої методичної служби.

В рамках панельної дискусії «Нова роль методиста в умовах змін: проблеми, перспективи» учасники школи молодого методиста приділили особливу увагу одному з основних завдань, яке стоїть перед методичною службою, – побудові нової гнучкої моделі регіонального методичного сервісу та визначенню нової ролі методиста в умовах формування Нової української школи для здійснення науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогічних працівників.

Завідувачі (директори) центрів та методичних кабінетів (центрів) області ознайомилися з досвідом роботи та напрямками діяльності оновленої

методичної служби комунальної установи «Петрівський районний центр із обслуговування закладів освіти» Петрівської районної ради.

Практичні заняття «Проектування індивідуальної освітньої траєкторії підвищення рівня професійної компетентності педагога» та «Створення карти мислення «Індивідуальна освітня траєкторія вчителя нової формації» сприяли реалізації побудови працівниками методичних служб індивідуальної освітньої траєкторії у системі різновекторних послуг для професійного розвитку педагога нової формації. З матеріалами можна ознайомитися на блозі «Школа молодого методиста» (<https://bit.ly/2RoDaWk>).

Регіональна школа новаторства «Науково-методичні засади розвитку професійної компетентності педагогічних кадрів: досвід, перспективи» (<https://goo.gl/hc6Uux>) (керівник, методист ОНМЦ Кірішко Л.М.).

Регіональна школа новаторства педагогічних працівників Кіровоградської області (далі РШН) є формою підвищення рівня професійної компетентності завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) відділів, управлінь освіти райдержадміністрацій, міських рад, керівників закладів загальної середньої освіти.

Відповідно до Положення «Про регіональну школу новаторства», схваленого на засіданні науково-методичної ради комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» від 10 жовтня 2017 року, протокол № 4, основними завданнями її є:

- сприяння створенню інноваційного освітнього простору післядипломної педагогічної освіти через упровадження досягнень психолого-педагогічної науки в освітній процес закладів освіти області;
- удосконалення професійної компетентності й педагогічної майстерності методичних, педагогічних та управлінських кадрів;
- поширення перспективних моделей новаторського досвіду з актуальних проблем педагогічної та управлінської діяльності;
- вирішення проблем оновлення й модернізації науково-методичного забезпечення освітніх установ області;
- організація професійної взаємодії та співпраці фахівців із питань післядипломної освіти з різних регіонів України, обмін досвідом роботи щодо ефективної діяльності РШН.

Заняття у РШН сплановані так, щоб учасники мають можливість презентувати свої методичні надбання. Зокрема, презентовано творчі здобутки:

- методичних кабінетів відділів освіти Петрівської, Маловисківської, Новгородківської, Кіровоградської, Новомиргородської районних державних адміністрацій, м. Олександрії;
- закладів загальної середньої освіти Компаніївського, Новомиргородського, Петрівського, Олександрійського, Долинського, Онуфріївського районів, міст Кропивницького та Світловодська.

Налагоджена тісна співпраця з регіональними школами новаторства Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти,

Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського.

З метою ознайомлення із досвідом роботи інноваційних шкіл Черкащини в умовах Нової української школи 15 листопада 2018 року відбулося заняття регіональної школи новаторства на базі комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради». Під час зустрічі учасники мали можливість ознайомитися із діяльністю навчально-тренінгового центру STEM-освіти щодо підготовки конкурентоспроможного педагога, особливостями впровадження новітніх технологій в освітній процес закладу освіти засобами цифрової лабораторії «Енштейн».

З метою підготовки педагогів Кіровоградщини до роботи у Новій українській школі акцентовано увагу на підготовку та реалізацію освітніх проектів. Важливим підсумком цієї роботи є випуск у 2017 році збірника «На шляху до нової школи: матеріали регіональної школи новаторства» (укладач Л.М. Кірішко) (<https://goo.gl/naAfHs>).

У збірнику детально розкрито етапи реалізації проектів, висвітлено результати впровадження у практичну діяльність, що підкреслює потужність потенціалу освітянської спільноти Кіровоградщини щодо створення власної моделі РШН та розвитку новаторського руху в освітньому просторі регіону.

Авторські творчі майстерні є одним із перспективних напрямів удосконалення системи післядипломної педагогічної освіти, розширення форм підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Авторські творчі майстерні – це добровільне об'єднання педагогів з високою творчою активністю, діяльність якого передбачає систематизацію та популяризацію педагогічного досвіду, розв'язання конкретних освітніх проблем та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, склад якого затверджується рішенням колегії управління освіти і науки облдержадміністрації.

Складові змістовної діяльності творчої майстерні:

- презентація інноваційних моделей ефективної діяльності педагогів;
- вивчення інноваційних моделей організації навчання та виховання;
- проектування варіативної моделі індивідуальної педагогічної або управлінської діяльності та її вивчення;
- конструювання педагогічних ситуацій;
- розробка та впровадження нетрадиційних ефективних форм, методів, засобів педагогічної діяльності;
- підвищення якості освіти за рахунок дисемінації педагогічного досвіду.

Продуктом діяльності майстерні може бути кейс, портфоліо наукових та методичних розробок, науково-методичні матеріали, авторські технології, інноваційні проекти, авторські програми, навчальні посібники тощо.

Пріоритетною метою діяльності авторської творчої майстерні є удосконалення професійної та науково-методичної підготовки педагогічних працівників; прискорення процесу трансформації науково-методичних розробок та ідей педагогічного досвіду в практичну діяльність; збагачення технологічного потенціалу членів авторської творчої майстерні.

Основні завдання авторської творчої майстерні:

- розробка та впровадження інноваційних педагогічних технологій у практичну діяльність;
- аналіз, узагальнення, трансформація науково обґрунтованого педагогічного досвіду в практичну діяльність;
- моделювання та апробація авторської моделі досвіду з актуальних проблем розвитку освіти;
- створення сприятливих умов для дослідження та пошуку власних оригінальних підходів до вирішення проблем інноваційного розвитку освіти;
- удосконалення змісту, форм і методів організації освітнього процесу в школі завдяки створенню і впровадженню авторських технологій;
- використання технологій компетентнісної освіти (ІКТ, проектна, модульні, інтерактивні тощо);
- науково-методичний та інформаційно-технологічний супровід занять авторської творчої майстерні (рекомендації, науково-методичні матеріали, портфоліо, різні форми узагальнення досвіду).

Детальніше з даною формою роботи можна ознайомитись у посібнику «Авторська творча майстерня як форма поширення інноваційних педагогічних ідей» (укладач О.В. Половенко) (<https://bit.ly/2Qy2Ryl>). Матеріал посібника розкриває загальні положення щодо організації роботи авторської творчої майстерні. Належна увага приділена формуванню мети, визначенню пріоритетних завдань, провідних напрямів діяльності.

У поданих матеріалах акцентовано на необхідності вдосконалення планування роботи авторських творчих майстерень, що передбачає пошук нових форм науково-методичного керівництва ними з боку науковців, методистів. Зміст включає практичні матеріали з питань організації, підготовки засідань авторської творчої майстерні, зокрема зразки навчально-тематичних планів та розклади проведення засідань.

Корисним, на нашу думку, буде опрацювання матеріалів проведених авторських творчих майстерень з таких **проблем:**

«Іміджева складова діяльності методичного кабінету» (керівник Каєнко Н.Г.).

«Методичний супровід удосконалення професійної компетентності педагогів» (керівник Даценко О.В.).

«Інформаційна компетентність суб'єктів освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу: проблеми та шляхи їх вирішення» (керівник Ошега З.С.).

Реформування освіти вимагає високого рівня професійної компетентності завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад. Оскільки методисти оволодівають професією фактично самостійно, а короткотривалого перебування на курсах недостатню для оволодіння технологіями власної діяльності, виникає проблема підготовки методиста, його адаптації, професійного становлення. З цією метою створена та успішно діє програма стажування на базі КЗ «КОШПО імені Василя

Сухомлинського» (додаток 2). На основі даної програми розроблено орієнтовний план стажування завідувачів (директорів), методистів на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної освіти імені Василя Сухомлинського» (додаток 3).

У навчально-методичному посібнику «Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією (з досвіду роботи методичних служб Кіровоградської області) (автори О.В.Половенко, Л.М. Кірішко) презентовано методичний проект «Формування індивідуальної траєкторії підвищення рівня професійної компетентності педагога засобами методичної роботи».

З метою налагодження постійного контакту з методичними службами, педагогічними колективами, організації безперервного навчання педагогів на засадах теорії розвитку професіоналізму та компетентнісного підходу розроблено та реалізовано такі проекти:

- Науково-методичний супровід викладання предметів у 2017-2018 навчальному році.
- Створюємо орієнтири нової школи.
- Науково-методичний супровід професійного зростання методиста, керівника, педагога в умовах упровадження Державного стандарту.
- Сучасний педагог. Який він?

Провідна ідея проекту: створення умов та знаходження механізмів оновлення форм науково-методичного супроводу педагогічних працівників для максимальної реалізації індивідуального потенціалу педагога.

Реалізовані проекти мають спільні ознаки і спрямованість на досягнення конкретних цілей; координацію виконання заходів, конкретизацію терміну виконання, передбачення практичних результатів, партнерство.

Упровадження проектної технології дає можливість забезпечити своєчасне виконання вимог державної освітньої політики, задоволення професійних запитів і потреб педагогів, підвищити якість надання методичних послуг.

Важливим напрямом діяльності завідуючих методичних кабінетів, директорів методичних служб має стати формування психологічної готовності методистів до постійного професійного самовдосконалення і саморозвитку, оволодіння, інноваційними технологіями, методами організації педагогічних досліджень, дослідницько-експериментальної роботи. У навчанні методистів слід ефективніше використовувати можливості колективних і групових форм, надаючи при цьому перевагу інтерактивним методам.

До ефективних методів навчання персоналу належать:

- дослідження і обговорення проблем («круглі столи», творчі дискусії, методичні діалоги і полілоги);
- соціологічні дослідження;
- анкетування;
- семінари-практикуми, в ході яких знання та навички набуваються в процесі активної роботи в групі;
- вивчення ситуацій («метод кейсів»): аналіз конкретних реальних ситуацій;

рольові ігри: гра в групах або парах за визначеними ролями, взятими з реальних ситуацій на роботі;
моделювання;
корпоративне навчання;
тренінги;
сторітелінг;
коучинг;
вебінари;
розробка і захист проектів;
консультування тощо.

З 2019 року запроваджено роботу обласної школи менторингу, метою якої є створення моделі партнерства та системи «експрес-супроводу» працівників методичних служб у Кіровоградському регіоні, дисемінація педагогічного досвіду та трансформування його в практичну діяльність.

Основними завданнями Школи менторингу є:

- сприяння становленню та професійному зростанню молодого методиста, підвищення їхнього професійного та загальнокультурного рівня;
- формування та підтримка впевнених у собі і самодостатніх сучасних професіоналів, які максимально використовують можливості та навчаються з різного досвіду заради саморозвитку;
- створення ефективної системи методичного супроводу, яка формує та стимулює розвиток професійної компетентності, забезпечує умови для вдосконалення педагогічної майстерності та набуття досвіду самореалізації;
- диверсифікація методичних форм роботи;
- дієва підтримка професійної мобільності педагогів.

Названі методи навчання слід застосовувати для вивчення і освоєння нових педагогічних теорій, концепцій, ідей, для обміну знаннями, досвідом, для систематизації і поглиблення знань, формування практичних умінь.

Діє і набуває перспектив така модель навчання як очно-дистанційна.

Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

Тьютор	Назва дистанційного курсу	Посилання на курси
Половенко О.В.	Колегіальне рішення: аналітико-прогностичний підхід до підготовки і проведення педагогічної ради	http://dk.koippo.kr.ua/
Вареха А.Г., Кірішко Л.М.	Інноваційні підходи до науково-методичної роботи та критерії її ефективності	
Павлюх В.В.	Сучасні підходи до професійного вдосконалення педагогів	
Литвиненко О.В.	Скретч: програмування для всіх	
	Intel® Навчання для майбутнього версія 10.1	
Жосан О.Е.	Основи менеджменту інновацій	
Голодюк Л.С., Литвиненко О.В.	Google-сервіси в роботі педагога	
Половенко О.В.	Методичний менеджмент: технологія впровадження	
Трубіна В.Г.	Фандрейзинг в управлінні	
Вареха А.Г.	Формування професійної компетентності педагога	
Кірішко Л.М.	Формування освітнього середовища	
Скрипка Г.В.	Використання хмарних технологій в практиці педагога	
Буртовий С.В.	«НОТ POTATOES V 6.0» - інструментальна оболонка для створення інтерактивних завдань, тестів та кросвордів»	

З 01 вересня 2015 року в структурі інституту функціонує навчально-методичний центр дистанційного навчання (далі – Центр). Центр здійснює науково-методичну, навчально-організаційну, діагностико-аналітичну роботу за пріоритетними напрямками розвитку технологій дистанційного навчання, що сприяють формуванню професійних компетентностей освітян області, ефективному впровадженню в навчальний процес технологій дистанційного навчання. Центром (завідувач Литвиненко О.В.) створено платформу для здійснення дистанційного навчання (середовище Moodle) - <http://dk.koippo.kr.ua/>. На платформі розміщуються основні очно-дистанційні, дистанційні курси, тренінги, курси за вибором тощо.

Удосконалити професійну майстерність завідувачі (директори), методисти можуть, пройшовши навчання на таких дистанційних курсах, тренінгах:

Дистанційні курси

Дистанційні тренінги

Литвиненко О.В.	Google-форми – інструментарій створення тестових завдань	http://dk.koippo.kr.ua/
Литвиненко О.В.	Використання Prezi в діяльності педагогічних працівників	
Литвиненко О.В.	Інфографіка як ефективний спосіб подачі даних	
Литвиненко О.В.	Особливості використання ментальних карт	
Частаков А.В.	Основи створення комп'ютерних презентацій	
Буртовий С.В.	Мережеві педагогічні спільноти: сучасні	

	онлайнві інструменти ефективної спільної взаємодії	
Буртовий С.В.	Створення, налаштування та подальша оптимізація свого персонального YouTube-каналу	

КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» у 2017 році підготовлено до друку і представлено на сайті анотований каталог «Освіта Кіровоградщини: творчі здобутки, педагогічні ідеї та технології (за результатами вивчення, узагальнення і впровадження педагогічного досвіду, 2011-2015 роки)». Зокрема, до каталогу включені матеріали:

- Методичного кабінету відділу освіти Олександрівської районної державної адміністрації з проблеми «Науково-методичне забезпечення професійного становлення молодого вчителя».

- Центру методичної та соціально-психологічної служби управління освіти Міської ради міста Кропивницького з проблеми «Підвищення ефективності роботи Центру щодо впровадження особистісно орієнтованого підходу до навчання та виховання і профільного навчання в старшій школі».

- Методичного кабінету відділу освіти Петрівської райдержадміністрації з проблеми «Особливості організації науково-методичної роботи з педагогами в умовах освітніх округів» та «Методичне забезпечення проведення апробації навчальної літератури».

- Методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту Новоукраїнської райдержадміністрації з проблеми «Науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів району в умовах модернізації освітнього простору».

- Центру методичної та соціально-психологічної служби управління освіти Міської ради міста Кропивницького з проблеми «Система роботи з організації та проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів».

Корисним, на нашу думку, буде впровадження вивченого і узагальненого досвіду роботи:

- Пахолівцевої М.В., директора Центру методичної та соціально-психологічної служби управління освіти Міської ради міста Кропивницького, з проблеми «Управління розвитком творчого потенціалу педагога»;

- Ошеги З.С., методиста методичного кабінету відділу освіти Петрівської райдержадміністрації, з проблеми «Інформаційна компетентність суб'єктів освітнього простору ЗНЗ: проблеми та шляхи їх вирішення»;

- Даценка О.В., методиста методичного кабінету відділу освіти Олександрівської райдержадміністрації, з проблеми «Інноваційні підходи до організації науково-методичної роботи з педагогічними працівниками»;

- Тацієнко С.І., методиста методичного кабінету відділу освіти Компаніївської райдержадміністрації з проблеми «Шляхи підвищення інноваційного потенціалу науково-методичної роботи зі шкільними бібліотекарями»;

- Методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту Маловисківської районної державної адміністрації з проблеми «Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії педагога в умовах впровадження мережевих технологій».

Докладніше з матеріалами можна ознайомитися на сайті ОНМЦ за посиланням <https://bit.ly/2ChsHD9>.

Розділ III

Педагогіка партнерства КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» з методичними службами регіону

Один із ключових компонентів Концепції «Нова українська школа» є педагогіка партнерства – педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками. Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Важливу роль у цьому процесі відіграє рівень готовності всіх суб'єктів освітнього процесу (учнів, учителів, батьків) до конструктивної співпраці та ефективної взаємодії.

Із розширенням ринку послуг у сфері безперервної освіти педагога актуалізуються нові завдання її методичної складової: корекція змісту і способів обслуговування суб'єктів освітнього запиту, виявлення потенційних освітніх потреб, актуалізація та оформлення освітнього замовлення, моніторинг процесу підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів та інші.

Підвищення ефективності безперервної освіти педагога сьогодні в плані методичного забезпечення його освітнього запиту пов'язуємо з організацією науково-методичної діяльності, яка характеризується цільовою орієнтацією на потреби суб'єктів системи освіти і високим рівнем якості виконання, наданням різноманітних можливостей для вибору індивідуальної освітньої траєкторії педагога.

Необхідність упровадження персоніфікованого, клієнтоорієнтованого підходу в системі безперервної освіти педагогів визначає актуальність переходу структур, які організують науково-методичну роботу на регіональному рівні, в режим сервісного обслуговування, зорієнтованого на надання висококваліфікованих освітніх послуг, що задовольняють професійні потреби замовника. При цьому реалізація сервісного підходу не виключає, а лише доповнює традиційні функції, що властиві методичним службам, наповнюючи їх новим змістом.

Серед оновлених форм методичної роботи працівники КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» пропонують такі.

- Адресна методична декада – комплекс клієнтоорієнтованих, диференційованих методичних послуг, спрямованих на реалізацію головних завдань післядипломної освіти, забезпечення ефективної взаємодії, виявлення потенційних та задоволення актуальних освітніх потреб педагогів, досягнення якісних освітніх результатів в умовах безперервної освіти (введено в дію наказом комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» «Про введення в дію рішення науково-методичної ради» від 20.11.2018 року № 89 «Порядок організації та проведення адресної методичної декади у регіонах Кіровоградської області»).

Методичні послуги надаються відповідно до запитів методичних служб та закладів освіти регіонів.

Завдання та функції проведення адресної методичної декади

Завдання:

- удосконалення професійної педагогічної мобільності керівників та педагогічних кадрів у процесі здійснення науково-методичного супроводу;
- урахування специфіки змісту роботи всіх категорій педагогічних працівників у змісті і організаційних формах методичної роботи, проведених під час декади;
- забезпечення поєднання інформаційної, науково-методичної, практичної спрямованості всіх форм науково-методичної роботи;
- відстеження рівня сформованості професійної компетентності вчителів та перехід на вищий рівень;
- навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти регіонів;
- координування реалізації індивідуальної освітньої траєкторії педагога;
- підготовка вчителів до інноваційної діяльності;
- надання консалтингових послуг;
- розвиток інформаційно-освітнього середовища, що забезпечує задоволення актуальних і виявлення потенційних освітніх запитів суб'єктів освітнього процесу засобами сервісних методичних послуг;
- формування позитивного іміджу методиста, керівника закладу освіти як висококваліфікованого фахівця, здатного забезпечити запуск механізмів саморозвитку суб'єктів освітнього процесу;
- відстеження реалізації програми професійного розвитку керівних і педагогічних кадрів.

Принципи проведення методичної декади: диференціація, варіативність, індивідуалізація, наступність та перспективність, безперервність, діагностичність, прогностичність, гнучкість.

Функції адресної методичної декади: організаційна, інформаційна, діагностична, навчальна, консультативна, адаптаційна, моделююча, модераційна, експертна, акмеологічна, коригувально-рефлексійна, компенсаторна, фасилітаційна, трансформаційна.

У 2019 році, враховуючи запити педагогічних працівників, така форма роботи буде апробована та запроваджена в дію.

Дедалі перспективнішими є технології розвитку професіоналізму педагогічних працівників через інформатизацію освітнього простору.

Так, була проведена **обласна віртуальна педагогічна виставка** з досвіду роботи закладів загальної середньої освіти. Умови проведення обласної віртуальної педагогічної виставки з досвіду роботи загальноосвітніх навчальних закладів «Вернісаж педагогічної творчості» затверджено наказом начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 24.03.2017 р. № 247 «Про проведення обласної віртуальної педагогічної виставки з досвіду роботи загальноосвітніх навчальних закладів

«Вернісаж педагогічної творчості».

Метою Виставки є підвищення рівня методичного сервісу, активізація творчої діяльності педагогічних працівників, виявлення та поширення зразків кращого педагогічного досвіду управлінської, науково-методичної діяльності, організації освітнього процесу та впровадження інноваційних технологій, а також популяризація педагогічних здобутків колективів області.

Основні завдання:

- пропаганда перспективних моделей оновлення змісту загальної середньої освіти;
- презентація кращих моделей управління закладом освіти;
- підвищення якості науково-методичного супроводу та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в закладах освіти області;
- прискорення процесу дисемінації педагогічного досвіду;
- обмін практичним досвідом щодо впровадження нових педагогічних ідей, методик, технологій, окремих прийомів і форм управлінської діяльності та освітнього процесу, стимулювання творчого пошуку педагогічних працівників закладів освіти;
- популяризація освітянських надбань, підвищення інтересу до проблем освіти регіону серед громадськості;
- розвиток творчих зв'язків та створення умов для співпраці наукових, методичних і педагогічних працівників області. Кращі матеріали віртуальної виставки розміщені на сайті інституту (<https://bit.ly/2GnrbmU/>).

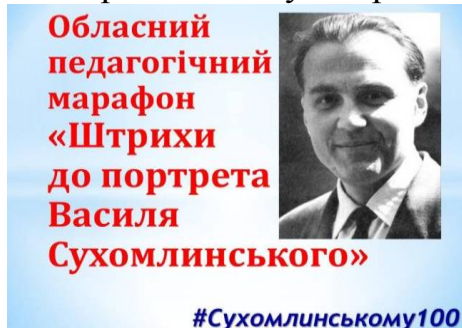
Діє **Віртуальний Інтернет-клуб** «Проблеми саморозвитку та самореалізації особистості на засадах педагогічної спадщини В.Сухомлинського» (<https://bit.ly/2QE0hXX>).

Віртуальний педагогічний Інтернет-клуб (надалі Клуб) об'єднує на добровільних засадах педагогів, які беруть активну участь в реалізації педагогічних ідей Василя Сухомлинського для обміну інформацією, розширення знань у галузі сухомлиністики, виховання школярів у дусі гуманізму. Діяльність Клубу ґрунтується на принципах демократії, законності, гласності, гуманізму, рівноправності всіх його членів, персональної відповідальності членів клубу за доручену справу. Основна мета діяльності Клубу – активізація організаційних здібностей та творчого потенціалу членів Клубу, створення сприятливих умов для самореалізації та гармонійного професійного зростання педагогів, формування організаторських навичок, практичної реалізації методичних напрацювань з питань освіти, проведення засідань, спрямованих на гуманізацію та демократизацію педагогічної та громадської спільноти. Основні його завдання: активізація навчального, наукового, творчого потенціалу учасників Клубу, формування національної самосвідомості, активної громадської позиції; сприяння об'єднанню сил бажаючих навколо вивчення можливостей реалізації педагогічних ідей В.О.Сухомлинського в сучасній школі та пошук ефективних шляхів для їх впровадження.

Матеріали Інтернет-клубу дають змогу педагогам не лише нашої області, а й усієї України ознайомитись з досвідом роботи колективів, які працюють над

впровадженням спадщини всесвітньо відомого педагога у практику шкільного життя, відстежувати і використовувати у власній діяльності сучасні інноваційні технології, які висвітлюються на сторінках блогу колективними та індивідуальними учасниками.

Члени клубу беруть участь у тематичних вебінарах, онлайн-тренінгах, круглих столах тощо. Клуб поширює інформацію про свою діяльність на сайті КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського» /koipro.kr.ua/, на сторінках блогу «Серце віддане дітям» (<https://bit.ly/2SN02LI>).

З метою вшанування пам'яті, сподвижницької педагогічної праці В.О. Сухомлинського, дослідження та творчої трансформації його ідей розвитку, формування, виховання дитини, що сприятиме пошуку ефективних моделей компетентісно спрямованої освіти «Нової української школи» у 2017-2018 роках проходив обласний педагогічний марафон

«Штрихи до портрета Василя Сухомлинського» (наказ начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 14.06.2017 р. № 505) (<https://bit.ly/2GnrbmU>).

Участь у Марафоні передбачала дослідження провідних ідей педагогіки В.О. Сухомлинського через *очну та дистанційну взаємодію*.

Дистанційна взаємодія реалізувалась через виконання семи творчо-дослідницьких завдань («Технологічна картка», «Опорний навчальний заклад», «Методична студія», «Відеоінтерв'ю», «Урок. Гурткове заняття», «Музейна педагогіка», «Книжкова виставка»). Для розміщення матеріалів дослідження учасників Марафону використовуються он-лайн сервіси та інтернет-ресурси. Платформа для організації і проведення Марафону розміщена за адресою <https://goo.gl/U5B6en>.

Очна взаємодія передбачала проведення презентаційних заходів творчого доробку педагогів та педагогічних колективів, спрямованих на розкриття й доповнення проблеми (провідної ідеї) в рамках однієї творчої локації.

У Марафоні брали участь учні, педагогічні працівники та колективи закладів освіти області, батьківська громадськість, представники методичних служб, культурно-освітніх установ, засобів масової інформації, громадських організацій.

Склад учасників творчих локацій, маршрут і терміни презентаційних заходів обласного педагогічного марафону «Штрихи до портрета Василя Сухомлинського»(вересень 2017 року – вересень 2018 року):

№ з/п	Провідна ідея педагогіки Василя Сухомлинського (форма проведення)	Склад учасників творчої локації	Місце проведення презентаційних заходів з учасниками творчої локації	Термін проведення презентаційних заходів
1	«Виховання громадянина-патріота в системі ціннісних орієнтацій науково-педагогічної спадщини Василя Сухомлинського»	<u>Райони:</u> Благовіщенський Вільшанський Гайворонський Голованівський	м. Благовіщенське	25 вересня 2017 року
2	«Гуманістична спрямованість ідей В.О.Сухомлинського та сучасні освітні акценти»	<u>Райони:</u> Добровеличківський Новоархангельський Новоукраїнський м. Новоукраїнка	смт. Добровеличківка	27 жовтня 2017 року
3	«Василь Сухомлинський про роль рідної мови у процесі формування українського світосприйняття»	<u>Райони:</u> Маловисківський Новомиргородський м. Мала Виска	м. Мала Виска	10 листопада 2017 року
4	«Ідеї Василя Сухомлинського в системі методичної роботи з педагогічними кадрами та їх використання в практиці сучасної школи»	м. Кропивницький	м. Кропивницький	23 листопада 2017 року
5	«У центрі уваги – дитина. Ідеї розвитку особистості в педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського та в умовах нової української школи»	<u>Райони:</u> Бобринецький Компаніївський Устинівський м. Бобринець	м. Бобринець	27 березня 2018 року
6	«Педагог як співавтор освітнього та духовного простору дитини»	<u>Райони:</u> Знам'янський Кіровоградський Олександрівський м. Знам'янка	м. Знам'янка	Квітень 2018 року
7	«Використання ідей Василя Сухомлинського у процесі формування екологічної культури та здорового способу життя в сучасних умовах»	<u>Райони:</u> Долинський Новгородківський Петрівський	с. Веселі Боковеньки Долинського району (дендрологічний парк загальнодержавного значення «Веселі Боковеньки»)	Травень 2018 року

8	«Діалог, що продовжується: популяризація та поширення ідей Василя Сухомлинського»	<u>Райони:</u> Олександрійський Онуфріївський Світловодський м. Олександрія м. Світловодськ	с. Павлиш Онуфріївського району	Серпень-вересень 2018 року
---	---	--	------------------------------------	----------------------------

Віртуальний методичний кабінет – це інформаційний ресурс, зорієнтований на взаємодію центру та методичних служб (<https://bit.ly/2ScXzda>).

Віртуальний методичний кабінет створено з метою модернізації форм, змісту і методів розвитку методичної компетентності заступників директорів закладів освіти в умовах підготовки педагогів до Нової української школи.

Це своєрідне електронне середовище, що забезпечує максимальне полегшення доступу до нормативних документів, науково-методичних матеріалів, інформаційних ресурсів.

Завдання віртуального методичного кабінету:

- розширення зони системного науково-методичного супроводу освітнього процесу закладів загальної середньої освіти в умовах підготовки педагогів до Нової української школи;
- підвищення професійної компетентності методистів, заступників директорів;
- підвищення ефективності використання електронних ресурсів.

Сподіваємось, що цікаві ідеї, напрацювання, розміщені у віртуальній учительській, сприятимуть підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників щодо реалізації завдань нового Державного стандарту початкової загальної освіти.

Сучасною технологією розвитку професійної компетентності педагогів є взаємодія у соціальних мережах.

Створена **віртуальна спільнота** (група) у мережі Facebook «Методична служба педагогу нової формації», що призначена для завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, керівників закладів освіти та педагогів. У групі висвітлюються питання прогресивних змін діяльності методичних служб Кіровоградського регіону, забезпечення партнерства методичних служб, трансформації методів, прийомів і технологій інноваційної діяльності, дієвої підтримки професійної мобільності педагогів (<https://bit.ly/2VC2AhL>).

Основна мета діяльності групи: забезпечення ефективності методичного супроводу освітнього процесу та досягнення високої якості надання методичних послуг.

З метою більш ефективного налагодження інтернет-комунікації освітян нашого регіону, інститут організував роботу регіональної, **віртуальної спільноти вчителів Кіровоградської області «Я-Вчитель»**.

Мета та концепція спільноти «Я-Вчитель»:

- формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору нашого регіону;
- спрощення публікації свого контенту у мережі Інтернет для вчителів, які не мають своїх авторських блогів (сайтів);
- формування єдиного файлового архіву спільноти;
- підтримка ефективної інтернет-комунікації серед освітян регіону.

Учительське мережеве об'єднання створене, в першу чергу, для підтримки спілкування освітян області та їх спільної діяльності за допомогою зручних онлайн-інструментів, що дозволяють публікувати контент за допомогою вбудованого візуального редактора, матеріали методичних заходів.

Створену структуру безперервної освіти педагогів забезпечують інформаційні ресурси.

Оновлено структуру сайту центру як важливого інформаційно-комунікативного джерела для освітян. Напрями діяльності центру регулярно висвітлюються на сайті центру, зокрема, створені нові сторінки: «Назустріч 100-річчю від дня народження Василя Сухомлинського», «Проекти», «Інтелект України», «Опорні школи», «Вернісаж педагогічних ідей», «Увага! Конкурс!», «YOUTUBE-канал центру» (<https://bit.ly/2SDJ3vr>), які наповнені нормативною базою, інформаційними повідомленнями, актуальними науково-методичними матеріалами, відеовиступами, презентаціями для використання у практичній діяльності.

При організації навчання здобувачів освіти ефективно використовувалися електронні ресурси, сайти: «Школа молодого методиста» (Вареха А.Г., Побережець О.С.), «Медіапростір» (Половенко О.В.), «Кіровоградська регіональна школа новаторства» (Кірішко Л.М.), «Серце віддане дітям» (Трубіна В.Г.); блогів: «Управлінський пошук» (Трубіна В.Г.), «Творча група» (Половенко О.В.), Серпнева конференція (Половенко О.В, Кірішко Л.М.). Слід також виокремити діяльність віртуальних спільнот «Я – методист» та «Регіональна школа новаторства» на платформі «Я – вчитель» та інші.

Зокрема, при плануванні та організації роботи радимо використовувати матеріали обласного семінару завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад з проблеми «Переоформатування діяльності методичних служб в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»» (<https://bit.ly/2AzPzfy>).

Узагальнення матеріалів курсів підвищення кваліфікації та міжкурсових обласних заходів здійснюється шляхом їх висвітлення через електронні ресурси Padlet, Sway, TesTeach, Linoit.

Інформаційні матеріали також розміщені на сторінках сайту центру, зокрема: «Підвищення кваліфікації» (завідувачі, методисти РМК(НМЦ), «Керівники ЗЗСО», «Структура науково-методичної роботи».

З метою інформаційного забезпечення діяльності опорних шкіл створена та постійно поповнюється сторінка «Опорна школа», на якій розміщено нормативно-правова база діяльності опорних шкіл, методичні матеріал.

З метою популяризації педагогічного досвіду вчителів області, їхніх методичних надбань, педагогічних знахідок, власних наукових розвідок кафедрою теорії і методики середньої освіти був започаткований електронний журнал **«Освітній інтернет-навігатор»** (<https://bit.ly/2FiCRFq>). Учителі області активно долучаються до його наповнення методичним і науково-методичним матеріалом, розширивши таким чином освітній контент у різних предметних царинах.

З метою забезпечення якісного науково-методичного супроводу діяльності методичних кабінетів (центрів) в інституті створена ефективна система керівництва та координації якості й результативності їх роботи.

Періодично результати інноваційних підходів до формування та розвитку професійної компетентності педагогічних працівників розглядаються на засіданнях науково-методичної та вченої ради.

Так, з жовтня 2015 року в рамках засідання науково-методичної ради відбувається щорічно педагогічний брифінг **«Методичні ініціативи»: інновації у роботі з педагогом»**. З його матеріалами можна ознайомитися за посиланням: <https://bit.ly/2ADhrj3>.

Розділ IV

Випереджаючі вектори розвитку методичних служб

Перегляд місії і нових завдань методичної служби актуалізує необхідність підготовки методистів-андрагогів, що виконують ролі супервізора, коуча, дорадника освітньої сфери та супроводжують усі етапи навчання, професійної діяльності та вдосконалення професійних компетентностей сучасних фахівців.

Основна мета нової діяльності методиста:

- сприяння усвідомленню педагогами докорінних змін у системі забезпечення якості освітнього процесу;
- удосконалення професійних компетентностей педагогів;
- створення ефективної системи методичного супроводу, яка формує та стимулює розвиток професійної компетентності, забезпечує умови для вдосконалення педагогічної майстерності та набуття досвіду самореалізації.

Методична служба нового формату повинна акцентувати увагу на підготовку педагога до:

- упровадження нових державних освітніх стандартів, навчальних програм, підручників;
- упровадження в освітній простір нових педагогічних технологій, методик, форм навчання;
- роботи з обдарованою молоддю (олімпіади, конкурси, турніри тощо);
- участі у всеукраїнських та міжнародних проектах, програмах, виставках;
- використання ІКТ в освітньому процесі;
- здійснення інклюзивного навчання;
- упровадження педагогічного досвіду;
- здійснення експертизи навчальних програм, підручників;
- формування та розвитку індивідуальної освітньої траєкторії;
- участі в професійних конкурсах тощо.

Науково-методичний супровід професійної діяльності педагогічних працівників в умовах децентралізації передбачає:

- академічну свободу (створення авторських навчальних програм, вибір підручників, методів, стратегій, способів навчання);
- самооцінювання і самопідготовку, використання цифрових технологій, нові підходи до оцінювання (не ранжування, а аналіз індивідуального прогресу), нові методики викладання (ігрове, динамічне, дослідницьке, експериментальне освітнє середовище), педагогіка партнерства (багатостороння комунікація);
- фасилітативну підтримку духовного, професійно-фахового, інтелектуально-особистісного розвитку педагогічних працівників, їхньої творчої ініціативи;
- індивідуалізацію навчання;
- допомогу кожному суб'єкту досягти професійної акме-вершини.

Розбудова цілісної системи науково-методичного супроводу має ґрунтуватися на засадах науковості, прогностичності, гнучкості, мобільності, випереджувального характеру науково-методичного обслуговування,

неперервності, принципах андрагогіки і гуманізму, акмеології і синергетики, менеджменту й маркетингу.

Як ресурсні освітні центри, районні методичні кабінети повинні максимально використовувати інтелектуальні, матеріально-технічні та інформаційні ресурси.

Концепція діяльності методичних служб має базуватись на майстерності, умінні створювати моделі професійного розвитку педагогічних працівників, забезпечення випереджувального процесу безперервного навчання педагогів, орієнтованого на їх професійний розвиток.

Стратегія науково-методичної роботи з педагогічними кадрами має полягати у максимальному врахуванні соціального замовлення на освітні послуги та вироблення компетентнісного підходу у діяльності з їх надання.

Сьогодні світовою спільнотою визнано, що добробут, освіта, здоров'я людини є головними чинниками якості життя, а якість освіти – основна мета, пріоритет розвитку суспільства у XXI столітті.

Особливо слід акцентувати увагу на технологіях професійного розвитку педагогів.

Радимо використати навчально-методичний посібник «Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradnik» (упорядники: Т.М.Сорочан, М.І.Скрипник). У посібнику розкрито актуальні технології професійного розвитку педагогічних кадрів (технопарк, технологія науково-методичного супроводу, проекти професійного розвитку тощо). Звернута увага на інтерактивні технології навчання дорослих.

Фахівець з інноваційного менеджменту, директор Інституту освітніх студій Онтаріо Університету Майкл Фуллан у всесвітньо відомій книзі «Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ» запропонував усім реформаторам звернути увагу на вісім основних уроків нової парадигми в освіті:

➤ **Не можна керувати значущими процесами** (чим складніша зміна, тим менше ми можемо на неї впливати).

➤ **Зміна – це подорож, а не схема** (зміна нелінійна, перевантажена непевністю і захопленням, а часом і нестерпна).

➤ **Проблеми – наші друзі** (проблем не уникаєш, і ми не можемо вчитися без них).

➤ **Бачення та стратегічне планування прийдуть згодом** (спочатку бачення незріле і планування здійснюється навпомацки).

➤ **Індивідуалізм та колективізм повинні мати однакову силу.**

➤ **Окремо не діє ані централізація, ані децентралізація** (потрібні обидві стратегії – згори донизу і знизу догори).

➤ **Зв'язок із ширшим середовищем обов'язковий для досягнення успіху** (найкращі організації вчать зовні так само, як і всередині).

➤ **Кожен є носієм змін** (зміни є надто важливими, щоби покладатися на експертів, особисті думки і майстерність – ось найкращий засіб досягнення успіху).

Сподіваємося, що дані методичні рекомендації сприятимуть інноваційному розвитку методичних служб як науково-методичних центрів післядипломної педагогічної освіти.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Умови проведення Літньої школи завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, директорів закладів загальної середньої освіти

I. Загальні положення

1. Умови визначають основні цілі, принципи, процедуру проведення Літньої школи завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, директорів закладів загальної середньої освіти (далі – Літня школа).

2. Літня школа – це інноваційна форма підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах навчання впродовж життя на засадах компетентності, безперервності, прогностичності, поєднання національних освітніх традицій та найкращого світового досвіду, забезпечує андрагогічний супровід розвитку в здобувачів освіти професійної самореалізації, самовдосконалення.

Літня школа передбачає гармонійне поєднання освітньої, спортивно-оздоровчої та культурно-масової діяльності.

3. Засновником Літньої школи є комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

4. Організацію діяльності Літньої школи забезпечує комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» та методичні кабінети, центри відділів освіти органів управління освітою райдержадміністрації, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад на базі яких буде проводитися захід.

5. Місце проведення Літньої школи щорічно визначається наказом начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації про проведення обласних та науково-методичних заходів.

6. Літня школа здійснює свою діяльність відповідно до нормативно-правових документів із питань освіти, наказів начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації та комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

II. Науково-методична проблема, мета і завдання

Науково-методична проблема – «Розвиток професійної компетентності педагога в сучасних умовах».

Мета: підвищення рівня професійної компетентності завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, директорів закладів загальної середньої освіти через різні форми безперервної освіти, формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі освітнього менеджменту в умовах реалізації Закону України «Про освіту».

Основні завдання:

- забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів;
- генерування нових знань про основні теоретичні засади освітнього менеджменту, формування умінь з управління організацією безперервного навчання педагогів;
- обґрунтування особливості готовності педагогів до змін в умовах впровадження Концепції «Нова українська школа»
- підвищення рівня знань про сучасні вимоги до професійних та особистісних якостей педагога та його ролі в організації освітнього процесу;
- презентація нових методів та стратегії навчання педагогів в умовах створення Нової української школи;
- адаптування до освітніх трансформацій;
- розвиток у здобувачів освіти якостей сучасного менеджера освіти;
- дотримання демократичного стилю управління процесом навчання дорослих;
- підвищення якості науково-методичного супроводу та навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу в закладах освіти області;
- популяризація перспективних моделей оновлення змісту загальної середньої освіти;
- дисемінація педагогічного досвіду з діяльності закладів загальної середньої освіти щодо формування професійної компетентності педагогів;
- обмін практичним досвідом щодо впровадження нових інноваційних педагогічних методик, технологій і форм управлінської діяльності та освітнього процесу, стимулювання творчого пошуку педагогічних працівників закладів освіти;
- акцентування на важливості підтримки духу партнерства в освітньому процесі;
- формування методологічної культури педагога;
- мотивація до саморозвитку професійної компетентності педагогічних працівників;
- оздоровлення та психологічне розвантаження освітян області.

III. Організаційно-правові засади діяльності

1. *Керівниками* Літньої школи є: Голодюк Л.С., заступник директора з науково-методичної діяльності комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», доктор педагогічних наук, професор; Половенко О.В., завідувач обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

2. *Учасниками* Літньої школи є завідувачі (директори), методисти методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, директори закладів загальної середньої освіти, які мають бажання підвищити свій рівень професійної компетентності, ознайомитися з науково-теоретичними й практичними засадами впровадження інноваційних освітніх технологій в практичну діяльність.

3. Терміни проведення Літньої школи: червень-липень (щорічно).

Умови участі: здобувачі освіти Літньої школи реєструються в режимі on-line на сайті обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб.

Заняття Літньої школи відбуваються на базі методичних кабінетів, центрів відділів освіти органів управління освітою райдержадміністрації, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад.

4. До діяльності Літньої школи можуть залучатися науково-педагогічні та педагогічні працівники комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» та інших закладів освіти області, автори інноваційного досвіду, представники галузевих видань, засобів масової інформації, громадських організацій.

5. Під час організації освітнього процесу можуть використовуватися:

- *Основні види навчальних занять:* лекції, практичні, семінарські заняття, тренінги, круглі столи тощо.

- *Методичні заходи:* майстер-класи, авторські творчі майстерні, зустрічі з фахівцями; воркшопи, захисти проектів тощо.

- *Культурно-просвітницькі, інтелектуально-розвивальні заходи:* екскурсії, дебати, квести, інтелектуальні турніри; спортивні змагання, ігри тощо.

6. Навчально-методичне забезпечення організації освітнього процесу Літньої школи:

- плани проведення лекцій, навчальних та практичних занять, тренінгів, майтер-класів тощо;

- сценарії культурно-масових та інтелектуально-розвивальних заходів;

- щоденник здобувача освіти Літньої школи;

- навчальний матеріал тощо.

7. Нормативне забезпечення Літньої школи містить:

- журнал техніки безпеки з попередження всіх видів травматизму;
- програму Літньої школи;
- розклад занять Літньої школи тощо.

8. Матеріально-технічне забезпечення діяльності Літньої школи включає:

- аудиторний фонд (аудиторії, читальні зали бібліотеки, спортивні зали тощо);
- технічне обладнання (мультимедійні проектори та ноутбуки);
- програмне забезпечення;
- канцелярське і ресурсне забезпечення практичних занять та науково-методичних заходів.

9. Методичні та інформаційні матеріали розміщуються на сайті центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» на сторінці «Літня школа».

10. Після завершення діяльності Літньої школи за результатами роботи готується звіт, який презентується на засіданні науково-методичної ради комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

IV. Видача сертифіката за результатами навчання

1. Сертифікат за результатами навчання в Літній школі видається за умови виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану, укладеного відповідно до навчально-тематичного плану проведення Літньої школи.

2. Сертифікат за результатами навчання в Літній школі обов'язково містить такі дані: тема, форма підвищення кваліфікації, кількість академічних навчальних годин, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка пройшла навчання.

3. Сертифікати підлягають обов'язковому обліку в книзі реєстрації сертифікатів учасників обласних науково-методичних заходів комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

V. Відповідальність сторін-організаторів

Для організації і проведення Літньої школи створюється оргкомітет, який діє на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського». До складу оргкомітету можуть входити працівники управління освіти, науки, молоді та спорту облдержадміністрації, комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» та відділів освіти органів управління освітою райдержадміністрації, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад на базі яких проводиться Літня школа. Члени оргкомітету створюють робочі групи, опрацьовують подані педагогічними працівниками он-лайн заявки, організують роботу Літньої школи.

VI. Фінансування

Фінансування заходів Літньої школи здійснюється за рахунок коштів, передбачених кошторисом комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

До фінансування можна залучати додаткові джерела фінансування, що не заборонені чинним законодавством України.

VII. Прикінцеві положення

Збір та обробка індивідуальних даних здобувачів освіти Літньої школи проводиться відповідно до законодавства України, що регламентує збір та обробку персональних даних.

VIII. Юридична адреса

Адреса оргкомітету Літньої школи: комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» (каб. 412), вул. Велика Перспективна, 39/63, м. Кропивницький, 25006. E-mail: koipro412@gmail.com. Телефон для довідок: (0522) 24-45-94.

**Програма стажування
завідувачів (директорів), методистів методичних кабінетів (центрів)
органів управління освітою райдержадміністрацій,
міських рад, об'єднаних територіальних громад**

Однією з форм підвищення кваліфікації є стажування. Стажування є складовою частиною системи післядипломної освіти, яка функціонує відповідно Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів в галузі освіти України. Зокрема, в статті 18 Закону «Про освіту», зазначено, що «стажування – це набуття особою практичного досвіду виконання обов'язків у певній професійній діяльності або галузі».

Метою стажування є підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки методичних працівників, оволодіння сучасними технологіями, формами, методами вирішення професійних завдань, набуття досвіду виконання завдань, обов'язків та практичної роботи у методичних кабінетах (центрах).

Завданнями стажування є:

- формування та розвиток нових компетентностей у межах професійної діяльності;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання дорослих;
- набуття досвіду формування змісту організації методичної роботи з урахуванням посадових обов'язків завідувачів (директорів), методистів, досвіду практичної роботи та професійної діяльності, інтересів і потреб особистості;
- вивчення педагогічного досвіду, застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання дорослих, що передбачає його диференціацію, індивідуалізацію, запровадження дистанційних, інформаційно-комунікативних технологій навчання.

Стажування відбувається на базі обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб, інших структурних підрозділів КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», в методичних кабінетах (центрах) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад відповідно до даної програми за індивідуальним планом, який затверджується директором КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського».

Зміст програми враховує:

- комплексне вивчення сучасних та актуальних наукових проблем галузі освіти, нових актів законодавства;
- поглиблення фундаментальних знань з філософії, педагогіки, психології;

- оволодіння методами визначення перспектив розвитку педагогічних технологій та інноваційних процесів, методами науково-педагогічних досліджень;

- оволодіння технологіями моделювання, вивчення, узагальнення і впровадження педагогічного досвіду;

- розвиток та вдосконалення професійної кваліфікації, зростання власного професійно-педагогічного потенціалу, необхідного для свідомої цілеспрямованої педагогічної творчості;

- оволодіння навичками, що вимагають глобальні комунікаційні та інформаційні системи;

- вивчення сучасних технологій викладання мови, вдосконалення навичок мовленнєвої культури, культури спілкування;

- удосконалення вмінь і навичок управління, оволодіння основами інноваційного менеджменту;

- вивчення сучасних психолого-педагогічних технологій інноваційної діяльності педагога; удосконалення технологічних аспектів методиста;

- інноваційні методи навчання дорослих.

Основними формами освітнього процесу є: наставництво, індивідуальні та групові консультації, семінари, конференції, тренінги, ділові ігри, методичні студії, зустрічі, вебінари, майстер-класи, самостійна та індивідуальна робота, тестування для оцінки знань та інші.

Організацію та керівництво стажування здійснюють:

- працівники обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського»;

- науково-педагогічні та педагогічні працівники КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського»;

- працівники методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад.

Керівництво стажуванням від установи передбачає:

- надання методичної допомоги здобувачу освіти при розробці індивідуальної програми стажування з урахуванням напрямів практичної діяльності;

- консультування під час реалізації програми стажування;

- контроль за якістю виконання обов'язків стажиста;

- перевірку звіту стажування.

Керівники стажування в КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського»:

- до початку стажування розробляють із здобувачем освіти індивідуальну програму, формують індивідуальні завдання;

- надають методичну допомогу під час виконання ними індивідуальних програм стажування;

- приймають захист звітів здобувачів освіти про стажування на засіданні ради центру;

- надають консультації та допомогу під час оприлюднення матеріалів за результатами стажування слухачів.

Зміст індивідуальної програми має відповідати меті та завданням стажування, формування, удосконалення, поглиблення функціональних та фахових знань, відпрацювання навичок та вмінь професійної діяльності, формування методологічної культури методиста та мотивації професійного самовдосконалення.

Результат стажування кожного здобувача освіти оцінюється під час диференційованого заліку, який проводиться у порядку захисту складеного ним звіту про стажування на засіданні ради обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського».

Під час оцінювання враховуються:

- проходження стажування (повнота та якість відпрацювання індивідуальних програм стажування та завдань);
- результати виконання обов'язків за посадою стажування (професійні результати стажування);
- особистість стажиста (здатність висловлюватися, професійні знання, вміння співпрацювати, приймати рішення);
- окремі здібності (аналітичні, організаційні) та якості стажиста;
- звіт про стажування;
- додаткові питання;
- зміст та якість оформлення звітних документів.

Структура звіту та вимоги до його оформлення

Структура звіту:

I. Титульна сторінка.

II. Індивідуальна програма стажування (має орієнтовний характер і розробляється з урахуванням напряму професійної діяльності здобувача освіти).

III. Зміст звіту.

1. Вступ (дається характеристика виконання програми стажування і відповідність її очікуванням здобувача освіти).

2. Оцінка набутого досвіду та пропозиції.

3. Індивідуальні завдання здобувача освіти (даються керівником стажування КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського»).

IV. Відгук за результатами стажування (заповнюється керівником стажування від установи, в якій проходило стажування).

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора КЗ «КОШПО
імені Василя Сухомлинського»

(прізвище, ініціали)

(підпис)

«__» _____ 20__ р.

**Індивідуальний план
підвищення кваліфікації (стажування)**

(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада)

(назва установи, в якій працює педагогічний працівник)

Строк навчання з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Мета підвищення кваліфікації (стажування) _____

План роботи

№ з/п	Зміст навчання	Очікувані результати навчання	Стан виконання

План розглянуто на засіданні ради обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського».

«__» _____ 20__ р., протокол № _____

Керівник стажування _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

**Звіт
про проходження підвищення кваліфікації (стажування)**

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Посада _____

Мета підвищення кваліфікації (стажування) _____

Установа, в якій здійснювалось підвищення кваліфікації (стажування) _____

Строк навчання з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Програма підвищення кваліфікації (стажування) _____

Результати підвищення кваліфікації (стажування) (заповнюється працівником) _____

Пропозиції щодо впровадження результатів підвищення кваліфікації (стажування) (заповнюється працівником) _____

Працівник

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Керівник установи _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Документ, що підтверджує закінчення навчання

_____ (назва, серія, номер, дата видачі документа, назва установи, що видала документ)

Звіт про результати навчання розглянуто і затверджено на засіданні

_____ (назва структурного підрозділу)

« ___ » _____ 20__ р., протокол № _____

Висновки та рекомендації щодо впровадження результатів підвищення кваліфікації (стажування) _____

Керівник стажування _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Додаток 3

Орієнтовний план стажування завідувачів (директорів), методистів на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної освіти імені Василя Сухомлинського»

Мета:

- Формування та удосконалення вмінь моделювання структури, змісту і форм науково-методичної роботи з педагогічними кадрами на основі діагностики, диференціації, компетентнісного, особистісно орієнтованого підходу, впровадження досягнень науки, педагогічного досвіду.

- Ознайомлення з сучасними вимогами до освітнього педагогічного моніторингу, удосконалення аналітично-експертної діяльності методиста.

- Освоєння перспективного досвіду науково-методичної та організаційно-педагогічної діяльності методиста щодо науково-методичного забезпечення освітнього процесу в умовах запровадження Закону України «Про освіту».

1. Співбесіда з методистами «Становлення методиста: перші кроки, труднощі, пропозиції щодо оптимізації».

2. Тренінгова сесія «Особливості науково-методичної і організаційно-педагогічної діяльності методиста»:

- система планування роботи;

- аналіз кількісного і якісного складу педагогічних кадрів;

- технологія проведення діагностики рівня професійної підготовки вчителів, вивчення інтересів і запитів освітян;

- моделювання структури, змісту і форм науково-методичної роботи з педагогічними кадрами;
- основні акценти формування і оптимального використання творчого потенціалу методичного активу;
- планування і організація роботи районного (міського) методичного формування;
- діяльність методиста з питань моделювання, вивчення, узагальнення, впровадження педагогічного досвіду;
- технологія підготовки і проведення конкурсів професійної майстерності «Учитель року»;
- трансляція досягнень психолого-педагогічної науки, популяризації і впровадження інноваційних технологій освітнього процесу;
- освітній моніторинг та технологія його проведення;
- роль методиста у створенні системи роботи з розвитку здібностей і обдарувань учнів, проведення предметних олімпіад, конкурсів, змагань;
- визначення об'єктів посиленої уваги і адресного методичного впливу;
- особливості аналітично-експертної діяльності методиста;
- діяльність методиста на старті і фініші навчального року;
- створення власних методичних продуктів.

3. Навчання на дистанційних курсах, тренінгах.

4. Ознайомлення з досвідом роботи методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад.

5. Індивідуальні консультації.

6. Підсумки стажування.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017. №2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/pro_mistseve_samovryaduvannya_v_ukraini.htm/.
3. Закон України «Про загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/> (редакція від 13.10.2018, підстава - 2541-VIII).
4. Литвиненко Г. Управління проектами: сутність та застосування в освіті / Г. Литвиненко, Н. Клясен // Рідна школа : науково-методичний журнал». – 2018. – Вип. 11–12. – С. 39–43.
5. Литвиненко Г. М. Становлення та перспективи розвитку районних(міських) методичних кабінетів / Г. М. Литвиненко // Післядипломна освіта в Україні. – 2013. – № 1 (22). – С. 51–54.
6. Методичні рекомендації Центрального офісу реформ при Мінрегіоні «Створення органу управління освітою в ОТГ», 2018. – 50 с.
7. Науково-методичний супровід функціонування інформаційно-освітнього простору регіону: Науково-методичний вісник № 54. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2018. – 407 с.
8. Нова школа у нових громадах: посібник з ефективного управління освітою об'єднаних територіальних громадах / А. Сеїтосманов, О. Фасоля, В. Мархлевські. – К., 2017. – 128 с.
9. Осадчий І. Г. Проектно-цільове планування / І. Г. Осадчий // Світло. – 1998. – № 1. – С. 21–23.
10. Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр) / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2009.– № 13. – С.18- 25.
11. Свирська Т.І. Методичний супровід професійної діяльності педагога ...www.ipro.org.ua/files/МЕТОДИЧНА_РОБОТА/.../3.doc/
12. Серпневі конференції – 2018. Дорожня карта «Становлення Нової української школи: перспективи розвитку»: [методичні рекомендації щодо змісту і форм проведення] / укладачі О.В. Половенко, Л.М. Кірішко. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2018. – 100 с.
13. Сидоренко В. Методична діяльність у суспільстві, яке навчається: виклики. Проблеми, перспективи розвитку.// ж. «Методист». – №2. 2018. – С.14-26.
14. Сидоренко В.В. Інноваційні напрями науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогічних працівників у системі післядипломної освіти /В.В. Сидоренко // Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садком. – К.: РА «Освіта України». – 2016. – № 7-8(48). – С. 22-29.
15. Сорочан Т. Підготовка вчителів до реалізації Концепції «Нова українська школа» / Т. Сорочан// ж. «Методист». – №6. 2018. – С.4-9.
16. Сидоренко В.В. Методична діяльність у суспільстві, яке навчається: виклики, проблеми, перспективи розвитку / В.В. Сидоренко // ж. «Методист». – Травень, № 2 (74). Лютий. – 2018. – С.14-27.
17. Сидоренко В.В. Нова українська школа: концептуальні орієнтири / матеріали методологічного семінару з онлайн-трансляцією «Освітньо-філософські засади Нової української школи», 18 жовтня 2017 року, м. Київ, Україна. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/708457/>.

Оновлення діяльності методичних служб у контексті Закону України «Про освіту»

Методичні рекомендації

Підписано до друку 05.06.2019 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «Таймс».
Друк – принтер. Тираж 100 прим.
Зам. № 312

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006

Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення освітнього
процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна,
39/63, Кропивницький, 25006